STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 04963

BOHERIM

Itzhak Katzenelson

Permanent preservation of this book was made possible
by Daniel B. Rosen
in memory of
Aaron Rosen, a Yiddish scholar & teacher

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

יצחק קאַצענעלזאָהן.

בַּחוּרִים

קאָמעֶדיעֶ

1 אַקט.

ווארשא. תרס"ט.

דרוק י. עֶדעֶלשטײן, נאַלעֶווקי 38.

Молодежъ. Комедія И. Каценельсона.

ВАРШАВА 1908.

אַלע רֶעכֿטע פֿאָרבעהאַלטען
בײ'ם פֶֿערפֿאַסער.

Тип. И. Эдельштейна, Налевки 38.

פערזאנען:

הימעלשטיין. פערקויפער.

בעסקין. לעהרער.

דראבקין. רייזענדער.

פריוועס. לאגעריסט אין אגרויסער פירמא.

עפשטיין. לעהרער.

גאלדבערג. פאבריצירט פאר־זיך.

גרינשפאן. פערקויפער, הימעלשטיינ׳ס א חבר.

(ארט: לאדז. צייט: יעצט, ענדע ווינטער).

די סצענע.

אַ וואָהנונג פון „חאַלאַסטיאַקעס״. אין דער לינקער וואַנד פון־צושויער אַ טהיר אין אַ צווייטען צימער. אין דער הינטערגרונד־וואַנד לינקס אַ גאַס־טהיר. אין דער לינקער וואַנד נאָהנט צו דער אוואַנסצענע אַן אָפּענער פענסטער אין גאַס אַרויס. דריי אייזערנע בעטלעך, פערבעטע, איינע לינקס ביים פענסטער, דאָס צווייטע ביים וואַנד געגענאיבער דעם סופלער, איבער דעם בעטיל אַ תפלין־זעקעל. דאָס דריטע בעטעל אין דער רעכטער וואַנד, צו דער אוואַנסצענע צו. פון אונטער די בעטלעך קוקען אַרויס טשעמאָדאַנעס, געפּלאַכטענע קערבלעך. אין מיט'ן צימער אַ טי־שעל מיט שטוהלען. נעבען דער טהיר פון צווייטען צימער, אין ווינקעל — אַ הענגער מיט זאַכען. אין צווייטען ווינקעל ביי דער גאַס־טהיר אַ קליין שענקיל אויף וועלכען עס שטעהען גלעזער מיט טעצלעך, מיט אַ פּרימוס־מאַשינקע. דאָס צימער איז ניט איבריג צוגעקליבען און האָט אַ בחור'שען אויסזעהן.

אַכט אַזייגער פאַרנאַכט.

ערשטע סצענע.

הימעלשטיין (ליעגט אָהן אַ מינאַרקע אויף זיין בעטיל, לינקס, דער קאָפּ איינגענורעט אין קישען).

בעסקין (געהט אַרום הין און צוריק איבער'ן צימער. נאָך יעדען טראָט שרייען די שיך אונטער. האַפּט זיך פלוצלונג פאַר'ן קאָפּ, רעדט פאַר זיך, מיט וואונדער). גוואַלד, גוואַלד, גוואַלד!... צו זיי ווייסען ניט, צו זיי מאַכען זיך ניט וויסען!?

הימעלשטיין (הויבט אויף דעם קאָפּ פון בעט, קוקט איהם ביי־אָן — גראָבט טיעפער איין דעם קאָפּ אין קישען).

בעסקין (בלייבט שטעהן פערטראַכט, מיט אַ שמייכעל אויף די ליפּען. שיסט אויס מיט אַ געלעכטער). חאַ־חאַ־חאַ! פאַלעסטינע— נישט־מעהר ווי אַ טראַדיציע!

הימעלשטיין (אויפהויבענדיג דעם קאפ פון קישען). אפשר וועט איהר פערמאכען דאס מויל, איהר, ארץ־ישראל־יוד?

בעסקין. אה, איהר שלאפט גאר?

הימעלשטיין (קרימט איהם נאך). איהר שלאפט גאר! געהט אדום און טענה'ט צו זיך אליין...

בעסקין. נו שא, שא...

הימעלשטיין (גראבט אריין דעם קאפ אין קישען).

בעסקין) קוקט אויף איהם, שאקעלט מיט'ן קאפ און נעהמט ווייטער ארומגעהן סקריפענדיג.

הימעלשטיין (הויבט אויף דעם קאפ אין כעס). טאמער וועט איהר אמאהל אויפהערען צו שפרייזען?

בעסקין. הימעלשטיין, איהר ערלויבט אייך צופיעל –

הימעלשטיין (שרייט). איהר זאלט ניט שפרייזען!

בעסקין (מיט פערדרוס און וואונדער). וואס איז?!

הימעלשטיין. איהר זאלט ניט שפרייזען זאג איך אייך!

בעסקין און אז יא? (געהט ארום פערביסען).

הימעלשטיין. די פיס וועל איך אייך אויסדרעהען; איהר זאלט מיך לאזען שלאפען! (לייגט זיך אנידער, אפען די אויגען פאר כעס. פויזע).

בעסקין (ארומגעהענדיג). נ־נע, נ־נע!...

הימעלשטיין (קוקט איהם נאך בייז). ער וועט שוין ביי מיר מארגען קיין גאנצע קאמאשען ניט האבען...

בעסקין. וואס רעכענט איהר דען טהון?

הימעלשטיין. צעשניידען! זאל איך שוין אזוי לעבען ווי איך צעשנייד זיי!

בעסקין (קוקט איהם אן, שאקעלט אויפ'ן מיט'ן קאפ). איידעל אויסגעוואקסען! גאר איידעל... פי!...

הימעלשטיין. צו אל־די־שווארץ־יאהר! מ'סקריפעט ניט אזוי ווען דער צווייטער שלאפט! איך וועל אייך צוריק טראנספארטירען אהין אין צימער, צו דראבקינען... (ציעהט מיט די אקסלען) נו, האב איך עס אנגעקראגען פירות: יענעם דארט (ווייזט מיט'ן פינגער צו דעם צווייטען בעטיל, אין הינטערגרונד) מיט'ן תפלין־זעקעלע, און די – דא!

בעסקין. וואס ווילט איהר האבען? א זייגער זיעבען פאר=נאכט, אנהויב אבענד!

הימעלשטיין (קרימט איהם נאך). א זייגער זיעבען פאר=נאכט! — און אין מיט'ן נאכט אז עס פערגלוסט זיך אייך מיט'ן שותף אייער'ן א שמועס פערפיהרען — האלט איהר זיך איין?! (צינדט זיך אן מיט א פרישען כעס) נאך אמאל אז איהר וועט מיך אויפוועקען מיט אייערע ווילדע קולות: פאלעסטינא! פאלעסטינא! און דער טייוועל ווייס אייך וואס פאר א נאך מלמדי'שע שטיק — מאך איך א סקאנדאל! אין ארץ=ישראל, צו אל'די=שווארץ יאהר!

בעסקין. און אז איהר קומט ס'רוב נעכט א זייגער צוויי—דרייד אייך אוים? און אז איהר ברענגט אהער צו שלעפען — ווייס איך וועמען...

הימעלשטיין (פאלט איהם אריין אין די רייד, שטרענג). ניט אייער דאגה ווען איך קום און וועמען איך ברענג אהער — איהר ווילט ניט קוקען — לייגט אייך מיט'ן פנים צום וואנד און שטומט...

בעסקין. איך טהו אזוי.

הימעלשטיין. און דעם שותף אייער'ן מעגט איהר אנזאגען ער זאל זיך מעהר ניט דערוועגען צו קומען אהער שלאפען; טא=מער קומט ער, — черть его дери — זאל ער שווייגען ווי א קאטיק!—

בעסקין. איהר רעדט מיט מיר עפעס אוים אזוינע מאדנע זאכען?...

הימעלשטיין. איך רעד אוים! און טאמער זאגט איהר איהם ניט, וועל איך איהם ווייזען וואו די טהיר איז!...

בעסקין. ס'אר'א טאן... (ציעהט מיט די אקסעל)

הימעלשטיין. אזוי רייד איך! — — — און איהר מעגט זיך אויף ווייטער אויך אביסל איינהאלטען... איהר זייט ניט קראנק צו וויסען אז נעכטען איז געווען א מאסקען=באל — און איך דארף יעצט שלאפען!

בעסקין. אט אזוי רעדט... (אביסעל נייגעריג) איהר זענט געוועזן אויף א מאסקען=באל —

הימעלשטיין. געוועזן, געוועזן — און דולט מיר ניט דעם קאפ! (דרעהט זיך אוים צום וואנד).

בעסקין. אזוי רעדט! (געהט אויף די שפיץ פינגער, נעהמט אראב פון הענגער זיין זומער מאנטעל, הוט און, שטעקעל און, געהט ארוים פון גאס=טהיר).

צווייטע סצענע.

דראַבקין (קומט אַריין אונטערזינגענדיג). חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז! (טהוט אויס דעם אויבערמאַנטעל מיט'ן רעקעל, געהט אַריין אין צימער רעכטס).

הימעלשטיין (גיט אַ קרעכטץ צום וואַנד). געמיינע ברואים...

דראַבקין (קומט אַריין מיט אַ שוואַרצען פראַק אין האַנד, פוטצענדיג איהם מיט'ן בערשטיל). שטאַרב פאַר אַ פיאַטאַק — נאָר האָב אַ פראַק! (זינגט אונטער צום טאַקט) חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז מאַרישקאַ! חאָד'ז! — הימעלשטיין!

הימעלשטיין (מיט'ן פנים צום וואַנד). טראָג זיך דראַבקין — איך חלש שלאָפען...

דראַבקין (לייגט אַוועק דעם פראַק מיט'ן בערשטיל, בייגט זיך איין גנבה'ס צום בעטיל איבער וועלכען ס'הענגט דאָס תפלין-זעקעלע, ציעט אַ פויער אַ טשעמאָדאַן, פרובט איהם עפענען). אַ געמיינער יונג, פערשלאָסען האָט ער זיי גאָר... (רוקט עס אַרונטער, געהט צו, צו הימעלשטיינען גיעט איהם אַ קאַפּיע מיט דער קניע אין פלייצע) וואָס פאַר אַ שלאָפען אויף דיין קאָפּ!

הימעלשטיין (בייז). דו געהסט אַוועק —!

דראַבקין. נעכטען אויף אַ מאַסקאַראַד — היינט מיעד און מאַט —, (גיעט איהם אַ צווייטען שטויס מיט'ן פוס) נו, שטעה שוין, שטעה אויף!

הימעלשטיין (דרעהט זיך אום אין כעס). דראַבקין!

דראַבקין. ביסט אַראָב פון זינען —! צו דו מיינסט טאַקי אויף אַ רעכטען אמת אָבשלאָפען דעם גאַנצען אָוועגד? פיני-טיני-גיני טרעט אַרויס דאָס לעצטע מאָהל (שפרינגט אונטער מיט אַ פיסעל, מאַכט עוויות מיט די הענד, פערקרימענדיג זיס די געזיכטסציגע) האָפּליאַ — האָפּליאַ — האָפּ! אַפּאָלאָ — וועט זיך מעגען פערמאַכען נאָך איהר אַוועקפאָהרען.

הימעלשטיין. צו אַל'די-שוואַרץ-יאָהר! איך האָב שוין געהאַט געשלאָפען, — וואו קלייבסטו זיך מיט'ן פראַק?

דראַבקין (אָהן חשק). מיט'ן פראַק, פערשטעהסטו מיך, מיט'ן פראַק... (טהוט איהם אָן).

הימעלשטײן. וואָס שטאַמעלסטו, פאַרד אײנער, מײנסט איך ווײס ניט —

דראַבקין (שטעלט זיך צו איהם בײ'ם בעטעל מיט'ן פלײצע). רײד ניט קײן סך, ביסט ניט איבריג קלוג... (שטופּט איהם די באַרשט אין האַנד).

הימעלשטײן (שטופּט איהם אָב). וואָן!

דראַבקין (טרעט הינטער ווײלעכטס צוריק). זײ ניט קײן חזיר, פוטץ אָב!

הימעלשטײן (מאַכט'ן צורעכט). עפּעס אַ רעכטע מאַמזועל?

דראַבקין. פערשטעהסטו מיר, מ'האָט מיך חושד געווען אַז איך האָב קײן פראַק ניט —

הימעלשטײן. וואָס הײסט?

דראַבקין. ווי רופט מען איהם דאָרט, דעם אַלטען מין די פערטאַבאַקטע וואָנסען, דאָברועסקי, זשעסקי! כ'וואָרט מיך אָב פאַר'ן געשעפט... בע — מע... דערצעהלט מיר אַ מגילה: שען, פײן, געלד... פערשטעהסטו מיך — אַלא, די כלה קווענקעלט — (דרעהט זיך צו איהם אוים) פון הײנט מאָהל אָן בעווײז איך מיך ניט אויף די מינדעסטע וועטשערינקע אָהן אַ פראַק —

הימעלשטײן (חאַפּט זיך אויף). האַ?

דראַבקין. וואָס דו הערסט; דער עולם הײנט, האַלט קײן און געדענקט.

הימעלשטײן. פערטײטש, פערטײטש!

דראַבקין. געדענקסט, בײ ליפּינסקען — כ'האָב אַרומרע־גירט אינ'ם קורצען רעקיל, אינ'ם בלאָהען שניצעל?

הימעלשטײן. נו?

דראַבקין. נו — נו... געהט ער מיר נאָך דער אַלטער, דאָברזעוסקי, זשעווסקי!... ווײס איך דאָרטען... געהט מיר נאָך, וויל מיר עפּעס זאָגען... בע־מע, געהט הײנט אַרײן אַהין... אַפּי־ציאַלנע, אָפּיציאַלנע... ס'איז אַרײך, אַנשטענדיג הויז. בע־מע — שטעל איך איהם אָב און פרעג'ן: וואָס ס'אי דען? זאָגט אַרוים! רוימט ער מיר אײן אין אויער וועגען אַ פראַק.

הימעלשטײן. וואָס הײסט, צו דו האָסט אַ פראַק?

דראַבקין. פערשטעהסטו מיך, די מאַמזועל דאָרט מײנט

אַז איך האָב ניט קיין פּראַק אָנצוטהון. און געה אויף „וועטשערינ־קעס“ אין מירינאַרקע...

הימעלשטיין. חאַפּט זיי דער וואַטענמאַכער!

דראַבקין. אַ נייע צָרה פֿערשטעהסטו מיך, זיי געהען אויך אויף וועטשערינקעס, די כּלה־מוידען! (געהט צום הענגער, טהוט אָן דעם אויבערמאַנטעל).

הימעלשטיין (מיט אַ האַלבען שמייכעל). מוזט זיך טאַקי אַביסעל צוהיטען, דראַבקין; אין אַנדערע על־חטא'ן וואָלט איך ניט געשאַדט — אַז אַלע וואָך געהסטו אָנקוקען אַנ'אַנדערע. האָסט קיין מזל ניט!

דראַבקין. מ־מאַ, איז לא פֿדאָלתי! פֿון וואַיאַזש קען מען אויך אַראָב־ברענגען אַ כּלה מיט געלד... דו אָבער, שלאָף, און צעבּרעך דיר ניט דעם קאָפּ וועגען מיר... (געהט אַרויס זינגענדיג) האָר'ז מאַרישקאַ! האָר'ז מאַרישקאַ! האָר'ז! (אָב)

דריטע סצענע.

פּריוועס (אַנ'אַכטצעהן יאָהריגער בחור קומט פֿון גאַס מיט אַ פּאַסילקע אונטער'ן אָרעם, לעגט עס אויפֿ'ן בעט. זוכט אין די קעשענעס...) איך האָב נאָך פֿון יענע פּוטערקיכלעך און קריעג יעצט צוגעשיקט אַ פֿרישע פּאַסילקע. הימעלשטיין, אַ מעסער'ל איז דאָ ביי אייך? (געהט צו צו הימעלשטיינען).

הימעלשטיין (מיט פֿערמאַכטע אויגען, צווישען די ציין). Проваливай!

פּריוועס (פֿאַר זיך). משה גרוים!... (ציעהט אַרויס זיין טשעמאָדאַן, שליעסט איהם אויף, זעצט זיך אויפֿ'ן בעט און ציעהט פֿון טשעמאָדאַן די פּוטערקיכלעך און עסט זיי אייניציגווייז, טשאַמקענדיג מיט'ן מויל. לאַנגע פּויזע).

פֿיערטע סצענע.

עפּשטיין (קומט פֿון גאַס מיט אַ טוט בייגעל, לייגט עס אויפֿ'ן טיש, רייבּט אַ האַנד אין אַ האַנד). ניטאָ נאָך בעסקין!

פּריוועס. איך קום יעצט פֿון גאַס... נעהמט אַז איהר ווילט אַ פּוטערקיכל.

עפּשטיין. אַ דאַנק.

פריוועס. איהר מוזט אוודאי מיינען אז זיי זענען טובלע ווי די פאר'אכט'טאגעדיגע. ניין, ניין, נעהמט אויף טשיקאוועס איינס! (דערלאנג איהם א קיכל).

עפשטיין. א דאנק! אט וואס איך האב געבראכט! (שיט אויס פון טוט די בייגעל).

פריוועס. טרוקענע בייגעל...

עפשטיין (גיט א פאטש מיט די הענד). ס'וואלט נאר געווען א גלעזעלע וואַרעמ'ס!

הימעלשטיין. (חאפט זיך אויף פון פאטש אין די הענד). א רוח אין אייער טאטענס-טאטענס-טאטען אריין, מלמד איינער!

עפשטיין (דערשראקען אביסל, שמייכעלט קוים). או-או-ו, א דריי גארענדיגער!

הימעלשטיין. Молчать! (הויבט זיך אויף צו איהם מיט קולא-קעס נעהמט איהם אן פאר די קלאפעס). אט אזוי חאפ איך אייך פאר'ן חאחאל און, ווארף אייך דורך; וואס א מאסקאראד איז, ווייסט איהר?

עפשטיין (אביסל דערשראקען). איך ווייס אביסל...

הימעלשטיין. אזא יאהר אייך וואס פאר א מאסקע איך האב געהאט! די גאנצע נאכט בין איך אבער אויף די פיס געווען און עטליכע „דרייערלעך" איבערגעפיהרט, הונד איינער!

עפשטיין. לאזט אב די לאטצען, פאני הימעלשטיין...

הימעלשטיין (לאזט איהם אב). איהר זאלט אבער שטומען! איהר קומט צום אידיאט איבערנעכטיגען — שלאפט, האב אייך א קאדרעק! שטומען זאלט איהר אבער... (לייגט זיך צוריק אויפ'ן בעט מיט אנ'אויג צוטהון לאזען זיי ניט... (בעפעהלט) זיצט און קייט בייגעל — טשאמקעט אבער ניט ווי יענע חיה דארט... (ווייזט אויף פריוועסען).

פריוועס. וואס ליאפעט ער דארט, פאפט אז איהר פאפט!

עפשטיין. (אביסל צעשראקען, מאכט פריוויסען א צייכען מיט'ן פינגער אין מויל). לאזט שוין, לאזט שוין!

פריוועס. א קנאפער פריץ ביי מיר! (הויבט זיך אויף, טרייסעלט אב די ברעקליך) איך האב שוין געזעהן אזעלכע...

עפשטיין (פערבייסט א פינגער ער זאל שווייגען).

פריוועס. פא! פא! האסט געזעהן א בלאזעניש? מ'קען מיינען — כ'הע...! (קורצע פויזע) איהר האט דאכט זיך געוואלט

טהעֶ?... אָט צינד איך אָן די מאַשינקעֶ און שטעֶל אַרויף דעֶם טשאַיניק (נעֶהמט אַראָב פונ׳ם שעֶנקעֶל די מאַשינקעֶ מיט׳ן טשאַיניק אויפ׳ן טיש), ביז ס׳וועֶט אויפקאָכעֶן, חאַפּ איך אַריין אַ „מעריב״. (גיעסט אַריין וואַסעֶר פון אַ קוביל אין טשאַיניק, דאַוונעֶנדיג) וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן — (א. ז. וו. מורמעֶלט גאַנץ הויך, זשיגירט זיך ניט, הויבט עֶרטעֶר וויז העֶכעֶר אויף דאָס קול און זאָגט שאַרף אַרויס די עֶנדעֶ פסוקים, אַרבייט דעֶרונטעֶר מיט דעֶר מאַשינקעֶ, גיסט אַריין בעֶנזין, רייניגט די לעֶפלעֶך).

הימעֶלשטיין (ציטעֶרט אויף פאַר כּעס, פּלאַצט אַרויס). טאָמעֶר הערט איהר שוין אויף צו מאָהלעֶן, איהר פרומאַק איינעֶר!

פריוועֶס (דאַוונעֶנדיג). ה׳ אֱלֹהֵיכֶם אֱמֶת! — איהר קעֶנט ניט הערעֶן מיין מעריב דאַוונעֶן — פעֶרשטאָפּט אייך די אויעֶר׳ן — אֱמֶת וֶאֱמוּנָה (מורמעֶלט וויַטעֶר).

הימעֶלשטיין. די ציין וועֶל איך אייך אויסהאַקעֶן —

פריוועֶס. הָעוֹשֶׂה גְדוֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר! און איך, מיינט איהר, וואָס וועֶל טהון? הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים (מורמעֶלט וויַטעֶר).

הימעֶלשטיין, Сволочь!

פריוועֶס. (בייז, שנעֶל). הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם־סוּף — — — (עֶפּשטיינעֶן), אַ פּנים, ס׳פעֶרדריסט איהם! וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ — — — וְאָמְרוּ כֻלָּם — ווי איהר קוקט איהם אָן איז עֶס אַ גראָבעֶר יונג וויַאָס ווייס ניט מאי דְקָאָמְרֵי רַבִּיצַן; וועֶגעֶן אייך רייד איך ניט — איהר קלעֶהרט אַביסל אַריין, עֶפּעֶס רעֶדט איהר עֶפּטעֶרס מיט בעֶסקינעֶן וועֶגעֶן אַזעֶלכעֶ עִנְיָנִים... וואָס דאַרפט איהר מעֶהר: ביי אונז אין שטעֶדטעֶל איז דאָאיינעֶר אַ פריַיעֶר, וועֶמעֶן מ׳קעֶן ניט פעֶרעֶנקעֶן... ספּינאָזעֶ׳ן געֶלעֶזעֶן פושקינ׳ס סטיחאָטוואָרעֶניעֶס געֶלייעֶנט... מ־מאַ! מִי כָמוֹכָה בָּאֵלִים ה׳ — — זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ! (דאַוועֶנט) גָּאַל יִשְׂרָאֵל! די לייט קומעֶן אַראָב אַהעֶר — פראָסטאַקעֶס! מ׳ווייס, מ׳ווייס ווער זיי זעֶנעֶן פון דעֶר היים! אויף קרויט און זיסעֶ אוגעֶרקעֶס אויפגעֶהאָדעֶוועֶט. אַ האַלבעֶ הערינג אויף וועֶטשעֶרעֶ איז געֶווען אַ נאָווינעֶ... קומט מען אַראָב אַ העֶר איז ס׳עֶרשטעֶ: מעֶן ווערט גוֹיִם! אָט אין וואָס די גאַנצעֶ חכמה בעֶשטעֶהט — הַשְׁכִּיבֵנוּ (דאַוועֶנט שטיל).

עֶפּשטיין (שטיל). לאָזט׳ן שוין שלאָפעֶן, לאָזט׳ן, לאָזט׳ן... (נעֶהמט זיך צו די בייגעֶל).

פריוועס. שומר עמו ישראל לעד — ביי מיר איז לאו דוקא! סדנא דארעא חד הוא: חאנדריקעווע, פעטערבורג, ווארשא — איז אלץ איינ׳ס... אומעטום דארף מען דאוונען (ענדיגט מיט א קלאפ אין טיש).

הימעלשטיין. Ей Богу פריוועס, איהר קריגט מיט׳ן קא=מאש אין קאפ!..

פריוועס. עי, איהר וועט עס ניט טהון... ס׳געדענקט זיך אייך אוודאי נאך דאס אמאהליגע תפלין=זעקעלע...

עפשטיין (נעהמט׳ן פאר׳ן האנד). לאזט שוין אב, לאזט שוין אב!..

פריוועס. איהר ווייסט ניט וואס ס׳אי געוועז: בעסקין לאזט זיך קריכען אויפ׳ן קאפ — איך האב עס פיינד! כ׳טשעפע דיך ניט, טשעפע מיך ניט... און א סוף! איך וויל דאוונען! איך וויל אויפהענגען דאס תפלין=זעקעלע דוקא איבער מיין בעט! קיינער קען עס מיר ניט פארווערען — איך צאהל אב מיין דירה=געלד פריהער פאר איהם... שעמסט זיך — געה אין דר׳ערד!

הימעלשטיין (שפייט). טפו זאל עס ווערען! (גראבט זיך אין אין קישען).

פריוועס. איך בין שוין אזא מענש — איך ווער ניט אנדערש! חאנדריקעווע, פעטערבורג, ווארשא אומעטום, וואו איך זאל ניט זיין — דאוונען איך! (דאוונט פאר זיך, פאמפענדיג די פרימוס-מאשינקע. די מאשינקע צעברענט זיך מיט א גערויש) איהר זעהט ס׳ברענט שוין! (שטעלט ארויף, דאוונענדיג, דעם טשאיניק).

עפשטיין (גאנץ שטיל אויפהויבענדיג זיך און חאפענדיג א קוק אין טשייניק). איהר האט חאטש אנגעגאסען פול?...

פריוועס (דאוונענדיג). אומהו... (פויזע) ס׳עט סטייען... יעצט שטעל איך מיך שמונה=עשרה, און איידער וואס — ווען — האבען מיר טהע! (שטעלט זיך שמונה=עשרה. פויזע).

הימעלשטיין (ווארט אב א ווײלע. חאפט זיך ראפטום אראב פון בעט און לעשט די מאשינקע). די מאשינקע! דאס וועט מיר נאך דרילעווען דעם קאפ — א פו! א פו! (לעשט אויס און לייגט זיך צוריק. פאר-זיך להכעיס׳דיג) טהע וועט ער ביי מיר טרינקען... טהע! טהע!...

פריוועס (שטעהענדיג שמונה-עשרה, מאכט מיט די הענד צו עפשטיינען. ווייזט איהם ער זאל אנצינדען די מאשינקע) נו — א! א! נו... נו!

עֶפּשטֵיין (אין שרעק, מיט אַ פולען מויל בייגעל, שאָקעלט מיט'ן קאָפּ אויף ניין).

פּריוועס (ווייזט איהם מיט די הענד ער זאָל אָנצינדען אַ זאַפּאַלקע). אָ... אָ! נו, נו!... אַי!...

עֶפּשטֵיין (טרייסעלט זיך אָב). נו...

פּריוועס (אײַלט זיך זעהר, האַפּט דעם דאַוונען, מ'זעהט ווי די ליפּען בעוועגען זיך שנעל, שנעל. — לאַנגע פּויזע).

הימעלשטיין (להכעיס'דיג). טהע... טהע — וועט ער ביי מיר טרינקען! טהע... טהע!...

פּריוועס (ענדיגט שנעל, שפּייט אויף גיך אויס, געהט אויס שמונה=עשרה, געהט שנעל צו צום טיש, רייבט אָן אַ זאַפּאַלקע און צינדט ווידער אָן די מאַשינקע). זאָל ער זיך נאָר צו=ריהרען צו דער מאַשינקע, האַק איך איהם איבער די הענד!

הימעלשטיין (רויט פאַר כעס). אידיאָט איינער! איינער! איך בין דאָך געוועזען אויף אַ מאַסקען=באַל!

פּריוועס. בכן, איז וואָס?

הימעלשטיין (בעט זיך האַלב אין כעס, אויסציהענדיג די ווערטער). וויל איך — שלאָ=אָ=פען, שלאָ=אָ=פען, אידיאָט איינער!

(די אויגען פאַלען איהם צו).

פינפטע סצענע.

בעסקין (קומט אַריין פון גאַס דערזעהענדיג עפּשטיינען צעשמייכעלט זיך)! אַה, איהר זענט שוין דאָ?!

עֶפּשטֵיין (פערבייסט אַ פינגער, ווייזט ער זאָל הויך ניט ריידען. גאַנץ שטיל). איך בין געוועזען דאָרט—

בעסקין. נו?

עֶפּשטֵיין. אָנגענומען, אָנגענומען!

בעסקין. נו?

עֶפּשטֵיין. וואָס נו? ניש'קשה פון אַנ'אוראָק.

בעסקין. ניין, כ'מיין, אַ הייסער נאַציאָנאַליסט.

עֶפּשטֵיין. אָבער אַ נאַציאָנאַליסט! וואָס ער האָט מיר אַלץ אָנגערעדט, אין דער האַלבע שעה...

בעסקין (פערגעסט זיך, הויך מיט התפעלות). אזא רייכער מענש! מערקווירדיג... —

עפשטיין (האלט איהם אב, וויזט אויף הימעלשטיינען) שא...

בעסקין (דערמאנט זיך). אה... קום גאר אריין צו דראבקינען אין צימער... (קוקט אריין אין טהיר פון צווייטען צימער) ער איז, דאכט זיך, נאך ניטא. (נעהמט עפשטיינען פאר׳ן ארעם און געהט מיט איהם אריין רעכטס אין צווייטען צימער).

פריוועס (ביז דער טשאניק קאכט אויף, מאכט ער זיך בעקוועם ביי׳ם טיש, וואשט ריין א גלאז, נעהמט ארויס פוטערקיכלעך און לייגט זיי אויפ׳ן טיש).

זעקסטע סצענע.

גאלדבערג (קומט פון גאס. פערטראכט אביסל, דעם הארטען קאפעלוש ארויפגערוקט, געהט צו צום טהיר פון צווייטען צימער, בלייבט שטעהן, טראכט נאך א ווילע, פרעגט פריוועסען). איז דארט ליכטיג?

פריוועס. דאכט זיך אז ניט.

גאלדבערג (געהט אריין אין צווייטען צימער, קומט אין א ווילע ארום צוריק מיט א שטיק׳ל שעוויאט. וויקעלט עס אביסל פונאנדער ביי׳ם טיש. טאפט עס, קוקט עס דורך, גיט א קרעכץ און רעדט גלאט אזוי אין דער וועלט אריין). ווי זאגט איהר פריוועס? ס׳איז גוט!...

פריוועס. איהר האט נאך דארט ליגען אלע אכט שטיקלעך?

גאלדבערג (מעהר צו זיך). אכט — ווי די קלעצער —

פריוועס. אין שטאדט איז דא קונדען.

גאלדבערג (גיעט זיך גלייכגילטיג א קרים). ס׳איז געוואנצט; (וויקעלט די סחורה צוזאמען) אט וואס עס קומט ארויס פון אזא פאב־ריצירען — איהר זעהט?

פריוועס. שעוויאטלעך.

גאלדבערג. יוקס, גוטער ברודער, און ס׳ליעגט... ס׳ליעגט... (לעגט אוועק די סחורה אן א זייט).

פריוועס. איהר זוכט א קאסעלע?

גאלדבערג. א־א! (געהט צו צום שלאפעדיגען הימעלשטיין, רוקט צו צו איהם א שטוהל, זעצט זיך, און קוקט א ווילע אויף זיין געזיכט בקשה׳דיג) הימעלשטיין? —

הימעלשטיין (האַבענדיג די אויגען פערמאַכט), לאָז מיך גאָלד־בערג, לאָז מיך!

גאָלדבערג. גוטער ברודער! אַרשינאָוו פון מאָסקווע איז היע —

הימעלשטיין (שלאָפענדיג). אומהו...

גאָלדבערג. ער איז געווען ביי אייך —

הימעלשטיין (פון שלאָף). געוועזן...

גאָלדבערג (קראַצט זיך ביי דער פאה). ווי קלעהרסטו הימעל־שטיין, ער וואָלט ביי מיר צוגענומען דאָס קרעמיל פאַר איין קלאַפ?

הימעלשטיין (פון שלאָף). אויף אַ קורצען וועקסעלע — א קשיא...

גאָלדבערג. שלעפ איהם מאָרגען אַריין, גוטער ברודער!

הימעלשטיין (פון שלאָף, ציעהט דאָס וואָרט). גו־ו־ט...

גאָלדבערג (קוקט נאָך אַביסל, בעטענדיג, אויף דאָס שלאָפעדיגע געזיכט). גוטער ברודער!

הימעלשטיין (ווי פריהער). גו־ו־ט...

גאָלדבערג (שטעהט אויף אַביסל הייטערער, פערבייגעהענדיג, קלאַפט לייכט פריוועסען אויף דער פלייצע). פערשטעהט איהר מיך — (הויבט אויף הויך דאָס שטיקעל סחורה, טראָגט עס צוריק אַריין אין צווייטען צימער, קומט באַלד אַרויס צוריק אויפגעלעגט, קוקט אָהן אַ שום מיין אויף פריוועסען) פערשטעהט איהר מיך! מלמדים ווייסען ניט אַז סחורה צעקנייטשט זיך ווען מען זיצט אויף איהר... באַ! איז נאָך אייערע ווערטער — וואו דאַרף מען זיך יעצט אַהינטהון?! (זינגט אַרויס) גיעב מיר דיין קוויטעלע — איך גיעב דיר מיין קייטעלע! — הערט נאָר פריוועס, וויפיעל שיקט מען אייך יעדען חודש פון דער היים? (זינגט ווייטער) נאַ דיר מיין ביטעלע —

פריוועס. דרייסיג רובעל איז מיר גענוג.

גאָלדבערג. (קרימט זיך). ע־ע־ע... און אַ לעב טהון? (זינגט) גיעב מיר דיין ציטעלע!...

פריוועס. דרייסיג רובעל איז מיר גענוג!

גאָלדבערג. ע־ע!.. פערשטעהט איהר מיך: אין אייערע יאָהרען האָט זיך שוין ביי מיר געוויזען אַ קליין פליעכעל — יעצט: (נעהמט אַראָב דעם האַרטען הוט און בויגט אַראָב צו איהם דעם קאָהלען קאָפ) וואָ!

פריוועס (קוקט אַן דעם קאַהלען קאָפּ). גלאַט —

גאָלדבערג. גוטער ברודער, דאָס קומט אויך פון פּאַבּרי־ צירען!

פריוועס. יוקס!

גאָלדבערג (סטראַשעט איהם לאַכענדיג מיט אַ פינגער). עי... מ'קאָן אײַך שוין באַלד מיטנעהמען... אַ נו, קומט נאָר אַהער —

פריוועס. אַ סוד! (געהט צו איהם צו).

גאָלדבערג (רוימט איהם איין וואָס עס איז אין אויער. פּויזע), נו?

פריוועס (ווערט בלאַסלעך, ערוועקט... בערעגקט זיך). ניין... (געהט צום טיש צו, גיסט זיך אָן אַ גלעזיל טהע; פּעסט). ניין! (פּערלעשט).

גאָלדבערג. (קוקט אויף איהם דעם גאַנצען מאָמענט צינ׳יש שמייכעלדיג). טאַקי — ניין?... נו־נו!... (אָב אין גאַס).

פריוועס (זעצט זיך עסען, עסט און טרינקט טהע. פּויזע).

זיעבעטע סצענע

גרינשפּאַן (קומט אַריין העפטיג פון גאַס, רויטלעך, די אויגען שפּילען). הימעלשטיין?! (דערזעהט איהם אויפ'ן בעט שלאָפענדיג). הימעלשטיין שלאָפט!...

פריוועס. ער שלאָפט דער פריץ!

גרינשפּאַן (חאַפּט איהם אָן פאַר'ן אַקסעל) Вставай, ты чортъ!

פריוועס. ער וועט אײַך באַלד מאַכען אַ „מִי שֶׁבֵּרַךְ“...

גרינשפּאַן. הימעלשטיין! (פריוועס'ן) אַ וואָס?

הימעלשטיין (גיט אַ וויש מיט די הענד די אויגען). גרינשפּאַן!

גרינשפּאַן. נאָך אַ מאַסקען־באַל פוילט מען אין בעט?! קום שוין, קום!...

הימעלשטיין. וואו ווילסטו מיך שלעפּען?... ס'שלעפּערט מיך, גרינשפּאַן...

גרינשפּאַן. ניט גערעדט! דו מוזט געהן...

הימעלשטיין. כ'מיין זיכער, גרינשפּאַן...

גרינשפּאַן. נו, נו!... אויפגעהויבען זיך און געגאַנגען! (פאַלט צו איהם צו אין התפעלות) גוטער ברודער!

הימעלשטיין (זעצט זיך אויף, קראַצט זיך אין פּאַטיליצע). נו, רעד שוין, רעד...

גרינשפאַן. — А ни слова! אויפשטעהן זאָלסטו, און שוין מיט מיר אַראָבגעהן...

הימעלשטיין. איך זאָג אָבער פריהער: טאָמער איז עס ניט אזוי... דיינע מציאות!

גרינשפאַן. פערלאָז זיך, פערלאָז זיך!

הימעלשטיין. נאָך אַ נאַכט אויפ־זיין דרעהט זיך מיר דער קאָפּ ווי אויף שרויפען...

גרינשפאַן. וואָס ווילסטו האָבען — אום פינף ביסטו אַיועק!

הימעלשטיין (נעהמט ארויפציהען א קאַמאַש). ס'איז שוין אפילו געווען אביסעלע שפּעטער... דו ביסט נאָך לאַנג געבליבען מיט דיין ציגאַנקע?

גרינשפאַן (לויפט צו צום פענסטער, שטעקט ארויס דעם קאָפּ און רופט אראָב). Róża?! W tej chwili Róża

הימעלשטיין (הויפט זיך אויף מיט איין אָנגעטהונענעם שוך, וויל צוגעהן צום פענסטער).

גרינשפאַן (מאַכט מיט די הענד) געה נישט צו צום פענסטער! הימעלשטיין! Руку дай (שטרעקט איהם אויס א האנד).

הימעלשטיין. וואַרט, וואַרט... מיר וועלען צוערשט אַ קוק טהאָן... (וויל ווידער צוגעהן צום פענסטער)

גרינשפאַן. אין פענסטער זאָלסטו ניט קוקען!

הימעלשטיין (נייגעריג). טאָ זאָג שוין, ווער איז זי דאָס, די דוזשאַ?

גרינשפאַן (צווינגען האַלב־לויט) .. Цы-га-ноч-ка

הימעלשטיין (גלויבט ניט). נו?!

גרינשפאַן. וואָס דו הערסט!

הימעלשטיין (נייגיעריג). די נעכטיגע, מיט וועלכע דו האָסט זיך ארומגעשלעפּט איבער'ן זאַל?.. וואָס האָט אַזוי געהאָפּסט?!

גרינשפאַן. די, די!...

הימעלשטיין (נייגיעריג). אָט די דיקינקע, מיט דאָס רונדיג געמבקעלע אַרויס.

גרינשפאַן (שאָקעלט צו מיט'ן קאָפּ). וואָ... וואָ!..

הימעלשטיין. די ציגאַנקע, מיט די איינגעפאַלטענע סטענגעס אין די שוואַרצע צעפּ?... ווייסט, געמיינער יונג, ס'איז

איהרע איינענע האר! (זעצט זיך אויפ׳ן בעט, נעהמט אנטהון דעם צווייטען קאמאש).

גרינשפאן. איך ווייס, איך ווייס!..

הימעלשטיין (ארויפציעהענדיג דעם קאמאש), אוי=א!

פריוועס (געהט צו אוויי־זיך, ווי גאר נישט מיינענדיג צום פענסטער און קוקט ארויס).

גרינשפאן (געהט צו איהם צו פון הינטען, נעהמט איהם אן פאר׳ן קאלנער, ווייל איהם אבשלעפען). קיין חזיר זאלט איהר ניט זיין!

פריוועס (דרעהט צו איהם אום דאס געזיכט, שטויסט איהם גוט אב פון זיך). וואן פון מיר!

גריגשפאן (פון וויטען אויפגערעגט, ערשטוינט אביסל, מאכט קולאקעס). פון פענסטער זאלט איהר אוועק!

פריוועס (האט גאר ניט מורא) טא=קי=?

גרינשפאן (שרייט). איהר זאלט אוועק פון פענסטער.

פריוועס (שטעקט ארויס דעם קאפ אין פענסטער און ענטפערט ניט).

הימעלשטיין (שטעהט אויף פון בעט, גרינשפאנען). לאז אב, מיט אנ׳אידיאט שטעלסטו זיך אוועק ריידען...

גרינשפאן, דאס איז ער, דער שמענדעראץ, דער „דאווענער" אייערער?!

הימעלשטיין (ווייזט איבער פריוועסעס בעט). אט איז עס, דאס תפילין=זעקעלע — אנ׳אידיאט פון א יונג!

גרינשפאן, איך האב דא געדארפט מיט איהם וואוינען! ער וואלט ביי מיר גאר אנדערש געזונגען... ער וואלט שוין ביי מיר צום פענסטער נישט צוגעהן, די פיס זיינע וואלט איך איהם אבגעהאקט.

הימעלשטיין, מיט אנ׳אידיאט — — (פויזע).

פריוועס (פייפט ארויס אין גאס, געהט דערנאך, טהוט אן דאס קאפעליוש׳ל און געהט לאנגזאם ארויס דורך דער גאס טהיר).

גרינשפאן, מאך עס גיכער, הימעלשטיין, דער פרובאק דיינער איז גאר קיין נאר ניט, ער איז אראב...

הימעלשטיין. וועגען דעם האב קיין מורא ניט... ער שרעקט זיך, דער שוטה, פאר א מיידעל ווי פאר א שד.

גרינשפאן. מאך עס, פונדעסטוועגען גיכער —

הימעלשטיין. איך זוך דאך די שעפ... (דרעהט זיך אביסל

אַרום) האָסט איהר אָבער דערצעהלט פון מיר? ווייסט דאָך, איך האָב ניט ליעב... אומגעריכט...

גרינשפאַן. דערצעהלט, דערצעהלט נאָך נעכטען –

הימעלשטיין (צופריעדען). נאָך נעכטען... פאַרד אייגער, פאַר וואָס האָסטו מיך ניט צוגערופען?... מיר איז עפּעס נעכטען ניט געגאַנגען, אָבער גאָר ניט... עטליכע מאָהל האָב איך מיך אָנגעבערענט... גאָר פיין...

גרינשפאַן. מיט דער וואַקס'אָווע?

הימעלשטיין. האָסט געזעהן?

גרינשפאַן. אַ יאָרערדיג ווייבעל...

הימעלשטיין. הער זיך אָבער איין.... איך געה איהר אַזוי נאָך, און לאָז איהר איין מאָהל אַ פּאָר ווערטער אין אויער אַריין, דאָס צווייטע מאָהל – אַ פּאָר ווערטער... ברענענדיגע – ווייסט דאָך ווי איך הויב אָן –

גרינשפאַן. פי – צו ריזיקאַליש... גוטער ברודער!

הימעלשטיין. געה און ווייס אַז דער מאַנד'ל איהרער, איז שוין געקומען פון דער רייזע, איז אויך דאָ אויף דער חתונה – און געהט דיר פון הינטען נאָך!

גרינשפאַן (ערנסט, מיט אַביסל שרעק). נו?!

הימעלשטיין. וואָס דו הערסט!

גרינשפאַן. נו, און מכּח פערפאָהרען אין Зубной переулокъ?

הימעלשטיין. פע... נאָר ס'האָט געהאַלטען דערביי.

גרינשפאַן. האָסט זיך בעצייטענס ארומגעזעהן –

הימעלשטיין. און זיך אָבגעטראָגען... דער צווייטער אינציִדענט איז געווען נאָך אַ געפעהרליכערער; פערשטעהסט, אַ מענש געהט צו מיר צו, און זאָגט מיר מיט אַ פולען מויל, איך זאָל מיך אָבטראָגען, – אַ ניט – רייסט ער מיר אַראָב די מאַסקע און פּאַטשט מיר אוים די מאָרדעס!...

גרינשפאַן. אַודאי אויך אַ מאַנן?

הימעלשטיין. וואָס דען... דער שוואַרץ יאָהר ווייס זיי! שלעפען זיך נאָך זייערע ווייבער ווי די שפּיאָנען און לאָזען קיין האַנד ניט הויבען (עפענט אויף די טהיר אין צווייטען צימער) מלמדים די שעפּ וואו איז?

בעסקין (ענטפערט פון צווייטען צימער). מיר האבען זי ניט געהאלטען...

הימעלשטיין. גיט א קוק דארט, נעבען דראבקינ'ס בעטעל, ביי'ם וואשטיש'ל. געהט ער זעהן א כלה פערשלעפט ער אהין די שעפ... נו, Живо! (מ'רוקט איהם ארויס א שעפ).

גרינשפאן. דו געהסט זיך יעצט איינוואשען?... זעהסטו, דאס ווען דו וואלסט געקענט פערשפארען —

הימעלשטיין. איך וואש זיך ניט — איך וויל נאר אויסשווענקען דעם מויל. פי, א שטאל א גאנצער... פינף מינוט איך זאל נאר אבדרעמלען — ווערט מיר דארט טרוקען און ביטער. (נעהמט אן א מויל וואסער, הויבט אויף דעם קאפ שווענקט) חל־חל־הל.

גרינשפאן. דו מאכסט שהיות! (געהט צו צום פענסטער) דער פרומאק איי'ערער דרעהט זיך ארום איהר ווי א קאטץ ארום א טעפעל מילך...

הימעלשטיין. וואס, די פרומע קאץ?

גרינשפאן. ארום דעם טעפיל מילך (נעהמט אב דעם קאפ פון פענסטער, גיט א פאטש מיט די הענד) Чортъ подери! מ'דארף דאך א מאהל זיין א ריזיקאנט!

הימעלשטיין (טהוט אן דעם רעקיל). א?

גרינשפאן. א האלבע נאכט האב איך אבגעפושערט אומזיסט!

הימעלשטיין. וואס הייסט?

גרינשפאן. אומזיסט! פערשטעהסטו שוין? דריי שעה נאכאנאנד געשלייפט אומזיסט דעם צונג... דעם גאנצען שיר־השירים איהר אבגעזאגט — ביז איך בין צום שכל געקומען — און —

הימעלשטיין. און?

גרינשפאן. פערשטעהסטו מיך: איך נעהם זי פלוצלונג אן — (נעהמט הימעלשטיינען אן הויך ביי'ם ארעם) און זי — גאר ניט... אויב אזוי — שלעפ איך איהר שוין צום בופעט גאר אויף דאס ניי... מאך מיר דערנאך ניט ווימענדיג און — (נעהמט איהם צארט ארום...) און פערבלאנדזע — ווייסט דאך דאס קאבינעטל אין קאנצערט־זאל, דאס ווינקעל קאבינעט'ל ביי דער רויטער טהיר... טהו, נעהם קוש -- אלץ! די מאסקע לאזט זי זיך אבער ניט אראב נעהמען...— „אין דער פריה! אין דער פריה!“— מילא!

הימעלשטיין (הערט איהם די גאַנצע צייט און קוועלט אָן). אָח־יעי!.. אָח־יעי!...

גרינשפאַן. אין דער פריה פערשטעהסטו מיך — (שטופּט איהם אַביסל אָב פון זיך) טאָמער געהסטו שוין?!

הימעלשטיין. וואַרט, וואַרט, איך נעהם נאָר דעם קאַפּעליוש — (חאַפּט דעם הוט און דעם שטעקל).

גרינשפאַן (עפענט אויף די גאַס־טהיר). קום שוין, קום!

הימעלשטיין (אַרויסגעהענדיג נאָך איהם). וואוהין געהן מיר?

גרינשפאַן (אונטער דער טהיר פונם פינסטער'ן קאָרידאָר). אונטען, אַלץ אונטען!.. (ביידע אָפּ).

אַכטע סצענע.

(דאָס צימער שטעהט אַ ווײַלע ליידיג).

פריוועס. (קומט פון גאַס אַ בלאַסער; געהט לאַנגזאַם צום טיש צו; קלעהרט וועגען עפּעס, אָנגיעסענדיג זיך אַ גלאָז טהע).

דראַבקין (קומט פון גאַס מיט אַן'אָראָבגעלאָזענעם קאָפּ, טהוט אויס שווײַגענדיג דעם אויבערמאַנטעל, העגנט איהם אויף; טהוט אויס דעם פראַק, וועגט איהם אין האַנד; פאַר זיך.) איז לא פידאָלתי!... (טראָגט איהם אַרײַן אין צווייטען צימער, קומט באַלד צוריק אין פריהערינגען רעקיל, זעהט פריוועס'ן איבער די פוטערקיכלעך און טהע) או־אַ! או־אַ! פריוועס! גוט ג'אָוועגד פריוועס! פרישע פוטערקיכלעך? —

פריוועס. פרישע.

דראַבקין, ליטווישע?!

פריוועס. איך עס ניט דאָס פוילישע טויג!

דראַבקין. אמת! איך נעהם זײַערע „טשיאַסטעס" אויך אין מויל ניט אַרײַן... (רוקט צו אַ שטוהל און זעצט זיך צום טישעל) אַ גלעזיל טהע וועט איהר מיר שענקען, פריוועס?

פריוועס (טאַפּט דעם טשײַניק). כ'ווייס ניט צו ער איז נאָך הייס... נו, מען קען נאָך טרינקען — (רוקט איהם צו אַ גלאָז) פאַרזוכט אַ פוטערקיכל, דראַבקין! (הויבט אָן אַרײַנגיסען טהע אין דראַבקין'ס גלאָז).

דראַבקין. פון די פרישע, מהיכא־תיתא... ווייסט איהר וואָס? — שטעהט אויף אין האַלט איהם אָב ער זאָל ניט פול גיסען דאָס גלאָז טהע) מ'דאַרף גאָר דעם טהע ניט! פאַר די פוטערקיכלעך האָב איך — (ציעהט אַרויס אַ פלעשעלע שנאַפּס) אָט וואָס איך האָב! (וויל

אַרויסקלאַפּען דעם פּראָפּען) פֿאַר אַזעלכע פּוטערקיכלעך איז דאָס בעשאַפֿען געוואָרען... האָפּ! (דער פּראָפּען שפּרינגט אַרויס) יעצט אַ קעליִשאָק, פּריִוועס! И чокнемся!

פּריִוועס (ברענגט פֿון שענקעל אַ קעליִשאָק). אַזוי גאָר!

דראַבקין. און הימעלשטיין און אַלע (גיסט אָן און טרינקט אויס) וואו זענען זיי? (גיעסט אָן פֿאַר פּריִוועסען) טרינקט פּריִוועס, גאַנץ רעכט אויף זיי... די מלמדים דאָרט זיצען אפילו און אַמפּערן זיך וועגען נעכטיגען טאָג —

פּריִוועס (טרינקט אויס).

דראַבקין. צו אַזוינע קיכלעך אָבער, איז בעסער זעצען זיך מיט וואָס וועניגער עולם... (עסט און קריעגט התפּעלות פֿון געבעקס, האַלט די האַנד אונטער'ן מויל) זיי צושיטען זיך, ממש זיי צושיטען זיך...

פּריִוועס (רײַבט זיך דעם שטערען, דערמאָנט זיך אין עפּעס, חאַפּט זיך אַרויס, פֿאַרזיך). פּשאַקרעוו!

דראַבקין (עסענדיג). ממש זיי צעשיטען זיך מיר אין מויל...

פּריִוועס. פּשאַקרעוו —

דראַבקין. זאָרגט ניט, זאָרגט ניט, פּריִוועס! (גיעסט אָן פֿאַר זיך אַ קעליִשאָק און טרינקט אויס) אָט וועל איך עס, פֿערשטעהט איהר מיך, אַראָבקומען פֿון וואָיאַזש מיט אַ כלה און געלד, און ס'וועט זײַן אַ באַל פֿאַר'ן גאַנצען כלל!

פּריִוועס. וואָס עפּעס פּלוצלונג פֿון וואָיאַזש?

דראַבקין. אַזוי... פֿון וואָיאַזש, פֿון יענע קאַנטען... איהר פּריִוועס, זאָלט אײַך אויך ליפֿערן אַ כלה פֿון וואַנען איהר קריעגט די פּוטערקיכלעך... דאָ — איז אַ פֿערפֿאַלענעש. נאָר פֿון דער היים, פֿון דער היים, פֿון וואַנען איהר קריעגט די פּוטערקיכלעך! кстати וואָלט איך אײַך זאָגען (שטילער) איהר זאָלט האַלטען אײַער טשעמאָדאַן אויף אַ שלעסעלע — די מלמדים דאָרט, פֿערשטעהט איהר מיך, קענען זיך צו זיי צוחאַפּען און אײַנשפּאָרען מיט זיי אַ מיטאָג... (גיעסט אָן פּריִוועסען שנאַפּס) טרינקט, טרינקט, פּריִוועס, אײַער נשמה איז אויך ניט קײַן ראָשזינקע!

פּריִוועס (טרינקט און פּלאַצט אַרויס פֿונ'ם פֿולען מויל) רוזשאַ!

דראַבקין. וואָס זאָגט איהר, וואָס?

פּריִוועס (שטעהט אויף אויפֿגערעגט). פּשאַקרעוו, רוזשאַ הייסט זי!

דראַבקין. ווער?

פריוועס. איהר ווייסט ניט פּאַני דראַבקין, איהר ווייסט ניט וואָס דאָ איז געווען! —

דראַבקין (קוקט איהם אָן). איך הויב שוין אָבער אָן צו פערשטעהן — פריוועס?!

פריוועס. יאָ — ?

דראַבקין (קוקט איהם אָן, גיעסט ווידער אָן פאַר פריוועסען אַ קעלישאָק). מיר וועלען זיך טיילען —! (ער טרינקט דאָס איבעריגע פונ'ם פלעשעל).

פריוועס (טרינקט אויס זיינע).

דראַבקין. יעצט וועל איך אייך ערשט פרעגען: איהר האָט אַ דרייער'ל פאַר אייערט־וועגען? איך האָב ניט פאַר אייך אויסצולייגען.

פריוועס (קלאַפּט זיך אויף דער ברוסט־טאַש). איך האָב!

דראַבקין. אין ברוסט־טאַש — הייסט עס: פּאַפּירענעלד?

פריוועס. ס'איז דען אַ נפקא מינא?

דראַבקין. ניין, ניין,—ווער זאָגט דען?...

פריוועס. פּאַפּירגעלד! פּאַפּירגעלד!

דראַבקין! — Молодецъ, Привесъ! טהוט זיך אָן און קומט... דאָס בעטיל אייער'ס, אַז איהר ווילט, קענט איהר איבערשטעלען צו מיר...

פריוועס (טהוט אָן דעם איבערמאַנטעל, ווערט נתפּעל). איהר פערשטעהט: אזא ברענענדיג'ס איז זי, אָט די רוזשאַ...— איך בין אַרויס —

דראַבקין (אַביסל אונגעדולדיג). אַלע זענען זיי אַזעלכע... עח, אויפ'ן וואָיאַזש ווען איהר זאָלט מיט מיר אַ פאָהר טהון, פריוועס!

פריוועס (רוימט איהם איין מיט שמחה). דער „אַלטער" מיינער גיט מיר צום אַנדער'ן סעזאָן מיט — אַ קאָלעקציעלע!..

דראַבקין (אַביסעל ערשטוינט). פריד & ליטמאַן?

פריוועס (מיט שמחה). И на кавказѣ, גוטער ברודער!..

דראַבקין. אַליין?!

פריוועס. נו... אַליין — — — דערווייל נאָך ניט...

דראבקין. איהר פאָהרט מיט איינעם מיט — אהא... נו קומט, קומט...

פריוועס (האַלט איהם אָפּ). יאָ, איך האָב אייך געוואָלט פרעגען: עס שאַדט ניט מיט אַנ׳אַרבע־כנפות—?

דראבקין.—Пустяки! קומט, קומט... (זינגט) חאָד׳ז מאַרישקאַ, חאָד׳ז מאַרישקאַ! (ביידע אָב אין גאַס).

ניינ׳טע סצענע.

(פויזע. די סצענע שטעהט לעדיג).

גאָלדבערג׳ס (אָנקומענדער קול הערט זיך אונטער דער טהיר:) נאַ דיר מיין קיטעלע! (ער קומט אַריין, נעהמט אַראָב דעם הוט, האַלט איהם אין האַנד, און געהט אַ דורך מיט׳ן אָפענעם קאַהלען קאָפּ צו זיך אין צימער. דער גאַנג זיינער איז אַ מיעדער, אַ גאַנג פון אַנ׳אַלטען אָבגעלעבטען „האָלאָסטיאַק״. פון צווייטען צימער דערהערט זיך אין אַ ווילע אַרום זיין קול). געגוג, געגוג! שלאָפען געהט, שלאָפען!

(בעסקין נאָך איהם — עפּשטיין קומען אַריין פון צווייטען צימער, פערושמורען די אויגען פון פלוצלינגען ליכט).

בעסקין. איז די גאַנצע שרעק דיינע פאַר די אַראַבער, זיי זאָלען אונז ניט פערטרייבען — ?

עפּשטיין (פלעגמאַטיש, קאַלט). דאָס און נאָך וואָס...

בעסקין. די אַראַבער אָבער זענען ביי דיר דאָס וויכטיגסטע — זעהסטו פאַר אַלעמען אין דער וועלט האָב איך מורא, — פאַר׳ן אַראַבער — ניט!

עפּשטיין (קאַלט). איך — יאָ. (גיעסט זיך אָן אַ גלאָז קאַלטען טהע, טרינקט עס מיט גרויסע זופּען אויס).

בעסקין. דו רעדסט פון דיין אייגענע פערזאָן?

עפּשטיין. אַזוי ווי איך, אַזוי זענען מיר אַלע —

בעסקין. פלעגמאַ, פלעגמאַ! פערגאַרטעלסט זיך מיט דאָס גאַנצע פאָלק, אין דער צייט ווען דו שטעהסט אַליין!

עפּשטיין. יאָ, איך שטעה אַליין...

בעסקין. נו?

עפשטיין. מיר שטעהען אַלע אַליין, אַ גאַנצער וואַלד איינציגע בוימער.

בעסקין. אַ וואַלד זאָגסטו?

עפשטיין. אַ וואַנדער־וואַלד ניט קיין איינגעפּלאַנצטער...

בעסקין (טרויעריג). לייקען אָבער ניט אָב דעם פּאַלעסטינע־שמערץ...

עפשטיין. איך לייקען איהם ניט אָב...

בעסקין. דו זאָגסט דאָך אָבער אַז ער איז גאָרנישט —

עפשטיין. נו יאָ ער איז גאָרנישט!.. (פּויזע).

בעסקין (געהט צו צום אָפענעם פענסטער, קוקט אַרויס). זעהסט — זיי זענען קיינער ניטאָ... צעגאַנגען זיך.

עפשטיין. אַ זאָרג האָסטו.

בעסקין. אָבער אַ זאָרג!... הער נאָר, האָסט געלעזען דעם ארצי־ישראל־דיגען „הָעוֹמֶר"?

עפשטיין. כ'האָב איהם געלעזען.

בעסקין. נו, האָסט ניט בעמערקט דאָרט די ערצעהלונגען און בילדער? עפּעס אַ מין מאָדנע הייטערקייט איז אויף זיי אויסגעגאָסען... אַ נייער דור פון ציון'ס טעכטער וואַקסט דאָרט יעצט צווישען יהודה'ס בערג... פרעהליכע, זינגענדיגע...

עפשטיין. ס'איז ניט וואָהר.

בעסקין. וואָס הייסט ניט וואָהר?

עפשטיין. ניטאָ דאָרט, ניט קיין מיידלעך ניט קיין בחורים... דאָ זענען זיי!... אָט דער פרומאַק דאָ — (ווייזט אויף דאָס בעט'ל) פריוועס, — ער איז אויך אַוועק מיט זיי... ווען ער וועט צוריק־קומען, וועט ער דיר מעהר פערצעהלען ווי די „העומר'ס" מיט אַלע זייערע שרייבער...

בעסקין. דאָ זענען זיי?? ניין, ניין — הונדערט מאָהל ניין! דאָ בין איך קיין בחור ניט, און אין פּאַלעסטינע ווען דאָרט זאָל זיין אַ מאַסקענ־באַל קום איך אויף איהם דער ערשטער!...

עפשטיין (מאַכט אַוועק מיט דער האַנד). לאָז מיך לעבען... (ער געהט צו צו בעסקין'ס בעטיל. פּויזע).

בעסקין (קומט אויך צו זיין בעט'ל און שטעלט זיך דערנעבען אין דער רייה'). ס'מוז שוין שפּעט זיין?

עֶפּשטײַן (הויבט זיך אָן אויסצוטהון איבּעֶר'ן בּעֶט'ל). דו ווילסט אפשר הײַנט שלאָפען בײַ'ם וואַנד?

בּעֶסקין (טהוט אויך אויס דאָס רעֶק'ל). נײַן, שלאָף דו ווידעֶר בײַ'ם וואַנד. (בּיידעֶ שטעֶהעֶן נאָך איבּעֶר'ן בּעֶט).

פֿאָרהאַנג.

עס זענען ערשינען

די ערשטע 2 בענדער פון די „שריפטען" פון

שלום אַש.

— 1=טער באַנד „יוגענד". —

אינהאַלט:

פון „בוך ערד": אַלס פאָררעדע. 1) די יאַטישע טאָכטער. 2) דאָס קוילער געסעל. 3) דער יונג מיט'ן קינד. 4) עס האָט זיך נישט געלוינט. 5) אַ דינה. 6) אַ יודיש קינד. 7) די שענע מאַרי. 8) אַ פשוטע מעשה. 9) גוסענדיגע שטערן. 10) מענשען און געטער: 11) דער חזן מיט די משוררים: 12) צווישען אַ וואַנד:

— 2=טער באַנד „אַ שטעדטיל". —

פרייז פון יעדער באַנד 60 ק'. מיט פאָרטא 70 קאָפ'. פיר פראַכט איינבונד 40 ק'.

(די איבריגע בענדער וועלען קירצליך ערשיינען).

אדרעססע:

Книжн. маг. „ГАЦЕФИРА" Варшава, Налевки 33.